

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 3/2018

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Edukace v mateřské škole v perspektivě rodičů vysokoškoláků / Jana Majerčíková, Anna Rebendová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: E-pedagogium : nezávislý odborný časopis pro interdisciplinární výzkum v pedagogice, s ohledem na pedagogiku, speciální pedagogiku a didaktiky oborů - - ISSN 1213-7758 -- Roč. 2017, č. 3 (2017), s. 65-77.

Článek prezentuje empirickou studii, jejímž cílem bylo prozkoumat, jak se v předškolní edukaci projevují rodiče s vysokoškolským vzděláním, a objasnit význam předškolní edukace pro dítě před nástupem do základního vzdělávání z pohledu rodičů a jejich zkušeností s mateřskou školou. Byly použity metody dotazníku, polostrukturovaných rozhovorů a obsahové analýzy zápisů z rodičovských schůzek. Studie je součástí rozsáhlejšího výzkumného záměru v podobě případové studie o univerzitní mateřské škole. Z jejích výsledků vyplývá, že rodiče s vysokoškolským vzděláním vnímají relevantní vliv institucionální předškolní edukace na dítě, připisují jí důležitost a vidí v ní východisko pro zvládnutí nároků základní školy, kladou na ni jasné požadavky a reflektují náročnost práce jejich učitelů.

rodiče ; vysokoškolské vzdělání ; postoj ke škole ; postoj ; mateřská škola ; role ; přechod z mateřské na základní školu ; případová studie ; empirický výzkum ; výsledek výzkumu

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466690>

2.

Emigration from the Perspective of the School-to-Work Transition in Bulgaria / Rumiana Stoilova, Elitsa Dimitrova -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 53, č. 6 (2017), s. 903-933.

Článek se zabývá otázkou, do jaké míry působí rozdíly ve vzdělání, zaměstnání a sociálním prostředí u mladých lidí v Bulharsku na jejich záměr emigrovat a na jejich skutečné zkušenosti s emigrací. Cílem bylo vytvořit profil mládeže s

emigrační zkušeností a najít vztah mezi dvěma typy přechodu - ze vzdělávání do zaměstnání a z adolescence do dospělosti, přičemž měřítkem byl stupeň nezávislosti na rodičích. Autorky sbíraly data v roce 2014, vzorkem byli mladí lidé ve věku 15 - 34 let, kteří v předchozích pěti letech opustili školu. Ukázalo se, že nejsilnějším prediktorem emigrace je předchozí zkušenost s ní, a také, že ti, kteří se z emigrace vrátili, většinou skončili jako nezaměstnaní. To vysvětluje vysoký počet mladých lidí, kteří v Bulharsku nejsou ani v procesu vzdělávání ani v zaměstnání.

mládež ; mladí dospělí ; sociologie studenta ; přechod ze školy do zaměstnání ; dospělost ; emigrace ; emigrant ; zkušenost ; nezaměstnanost mládeže ; nezaměstnaný ; průzkum ; Bulharsko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466740>

3.

Gabriel García Márquez a jeho reportáže zpoza železné opony / Michal Zourek -- cze

In: Historický obzor : časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie -- ISSN 1210-6097 -- Roč. 29, č. 1-2 (leden - únor 2018) (2018), s. 36-43.

Celoživotní levicová orientace jednoho z nejznámějších latinskoamerických spisovatelů Gabriela Garcíi Márqueze. Touha řady intelektuálů z celého světa navštívit Sovětský svaz a písemná svědectví některých z nich o jejich cestách. Popis první Márquezovy cesty do socialistických zemí, která vedla v roce 1955 do Československa a Polska, a druhé, vedoucí v roce 1957 do NDR, SSSR a Maďarska. Sovětský svaz Márquez charakterizoval jako zemi plnou kontrastů, zajímal se o život běžných obyvatel. Reportáže z cest byly vydány v Kolumbii se zpožděním, po změně politické situace v zemi.

spisovatel ; cesta ; socialismus ; žurnalistika ; literární výchova ; dějepis ; García Márquez, Gabriel, ; García Márquez, Gabriel, ; Sovětský svaz ; reportáž

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466934>

4.

German Neighbours from Across the River : Insiders? Strangers? Others? / Kamila Dolińska, Natalia Niedźwiecka-Iwańczak -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociální studia -- ISSN 1214-813X -- Roč. 14, č. 1 (2017), s. 95-116.

Forma přeshraniční interakce záleží na důvěře a sbližování hodnot mezi sousedními společnostmi. Spolupráce je podporována podobností jazyků a dlouhou historií přeshraničních kontaktů. Polské a německé pohraničí je důsledkem hraničních smluv po druhé světové válce, a tak je příkladem nového sousedství, neboť obě strany hranice jsou obydleny lidmi, kteří se zde usadili po roce 1945. Autorky se v článku zabývají otázkou vnímání Němců Poláky, rozebírají atributy, které Němcům připisují obyvatelé polského Zhořelce, Gubinu a Słubice.

stát ; národ ; etnické vztahy ; meziskupinové vztahy ; interakce ; zahraniční vztahy ; společnost ; sociologie ; jazyk ; jazyková bariéra ; dějiny ; obyvatelstvo ; Polsko ; SRN ; NDR ; Poláci ; Němci ; hranice ; přeshraniční spolupráce ; pohraničí ; pohraniční konflikty ; 1945-

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466876>

5.

Jen čtení před spaním nestačí / Veronika Laufková ; [Autor interview] Marie Těthalová -- cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 25, č. 3 (březen) (2018), s. 8-10.

Povídání o čtenářské pregramotnosti s PhDr. Veronikou Laufkovou. Co je to čtenářská pregramotnost. Nutnost podnětného čtenářského prostředí. Pro mateřské školy se doporučuje čtení propojené se zážitky, dramatizací, s pomocí prstových panáčků apod. Dětem lze nejen předčítat, ale i vyprávět, využívat interaktivní čtení, číst s doprovodnými gesty a pohyby. Nejdůležitější pro děti k získání zájmu o knihy je vzor dospělých - z rodiny, ale i pokud si někdo čte v parku, v dopravním prostředku apod. Důležité je také podporovat čtenářskou gramotnost u mužů - čtou výrazně méně než ženy, a dětem tak čte většinou matka.

dítě ; porozumění textu ; čtenářství ; kniha ; předškolní věk ; předškolní dítě ; interakce ; dramatizace ; pohyb ; gesto ; vzor ; výchovné působení ; předčítání ; předčtenářská gramotnost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/467082>

6.

Nedostatek aprobovaných učitelů fyziky na západě Čech : bude hůř / Marie Mollerová, Jiří Kohout, Lukáš Feřt, Pavel Masopust -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 6

In: Matematika, fyzika, informatika : časopis pro výuku na základních a středních školách -- ISSN 1210-1761 -- Roč. 27, č. 1 (leden-únor) (2018).

Príspevek predstavuje výsledky studie založené na rozhovorech se 179 řediteli základních škol, na dotaznících vyplněných 107 žáky a na detailní analýze školních vzdělávacích programů. Cílem studie bylo zmapovat míru aprobovanosti učitelů fyziky ve dvou krajích, Plzeňském a Karlovarském, včetně dopadů do oblasti kvality výuky (rozsah a obsah výuky fyziky na základních školách). Výsledky potvrdily významný nedostatek učitelů fyziky především ve venkovských oblastech a zároveň prokázaly negativní důsledky neaprobované výuky fyziky v mnoha oblastech včetně oblíbenosti předmětu u žáků. Věková struktura učitelů a nedostatek nových absolventů přitom ukazují, že se situace bude dále zhoršovat.

kvalifikace ; učitel ; fyzika ; výzkum ; výsledek výzkumu ; interview ; ředitel školy ; základní škola ; dotazník ; dotazování ; žák ; analýza ; školní vzdělávací program ; kvalita vzdělání ; výuka ; obsah výuky ; nedostatek ; venkovské prostředí ; vyučovací předmět ; věk ; věkové zvláštnosti ; absolvent ; západní Čechy ; Plzeňský kraj ; Karlovarský kraj ; aprobace ; oblíbenost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466629>

7.

Nesud'te, abyste nebyli souzeni = Don't Judge or you Shall Be Judged / Kristýna Plíhalová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 28, č. 3 (2017), s. 40-42.

Autorka představuje projekt sdružení Ašta šmé, který sdružuje svět umění a sociální sféry. Jednou z aktivit sdružení je vydávání komiksových publikací (ediční řada Nejisté domovy) vyprávějících příběhy dětí, které prošly dětským domovem, adoptí nebo pěstounskou péčí. Jde o dokumentární záznamy autentických životních příběhů, ze kterých je jasně zřetelné, jaká úskalí s sebou nese ústavní péče, adopce či pěstounská péče; jsou zde líčeny projevy rasismu i vnímání sociální nerovnosti. Řeší se otázky postavení Romů v české společnosti, role vzorů v období dospívání a obecně otázky výchovy. Autorka článku

oceňuje vysokou profesionální úroveň zmiňovaných publikací, a to jak po výtvarné, tak scénářistické stránce.

projekt ; literatura pro děti a mládež ; umění ; sociální vyloučení ; kreslený seriál ; sdružení ; životní příběh ; překlad ; dítě ; dětský domov ; adopce ; pěstounská péče ; rasismus ; sociální nerovnost ; Romové ; společnost ; vzor ; puberta ; výchova ; dílo ; výtvarný projev ; Ašta šmé (spolek) ; Nejisté domovy

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466442>

8.

On Model Analyses of the Media from the Viewpoint of the Didactics of History : an Illustrious Historical Figure - Charles IV / Kamil Štěpánek -- eng

In: Czech-Polish historical and pedagogical journal : journal of the Faculty of Education of Masaryk University Brno -- ISSN 1803-6546 -- Roč. 9, č. 2 (2017), s. 9-20.

Historické osobnosti vždy probouzely to, co v moderní době nazýváme mediální publicitou. Týkalo se to tradičně především obrazových médií oslovujících nejširší vrstvy, učebnic a další učebních pomůcek. Moderní výuka dějepisu by však měla být založena na kvalitativně nových vyučovacích prostředcích a pomůčkách. Příspěvek analyzuje potenciál individuálních médií (od studijních textů a uměleckých děl po filmy, bankovky a poštovní známky) na příkladu středověkého vládce Karla IV. a zabývá se možnostmi propojení mezi mediální výchovou a dějepisnou výukou s cílem rozvoje historického povědomí žáka a jeho mediální gramotnosti.

dějepis ; didaktika ; mediální výchova ; mezipředmětové vztahy ; osobnost ; film ; dílo ; učební pomůcka ; modernizace ; analýza ; Karel ; Karel ; média

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466851>

9.

Pedagogická komora pohledem kamenných asociací / František Dobšík, Radek Sárközi ; [Autor interview] Nad'a Eretová, Tomáš Bouda -- cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 15, č. 1 (2018), s. 27-38.

Série článků na téma Pedagogická komora, její cíle, činnost a názory na ni. Předseda Českomoravského svazu pracovníků ve školství oslovil některé asociace (Asociace středních průmyslových škol, ředitelů ZŠ, ředitelů hotelových škol, ZUŠ, sdružení soukromých škol a České středoškolské unie) s otázkou, zda spolupracují anebo mají v plánu spolupracovat s Pedagogickou komorou. Názory na ni jsou vesměs negativní, spolupráci tzv. kamenné asociace odmítají, kritizují chování členů komory. V následujícím rozhovoru koordinátor vzniku Pedagogické komory obhajuje její cíle a činnosti (akce proti zavedení kariérního řádu pro učitele). Závěrečný příspěvek obsahuje zamyšlení vedoucího CDV Pedagogické fakulty Ostravské univerzity nad novými spolky Pedagogickou komorou, Učitelskou platformou a snahou o profesní slučování.

školství ; organizace ; učitel ; profesní organizace ; učitelská organizace ; pedagogická organizace ; sdružení ; dobrovolná organizace ; činnost ; kariérní systém pedagogických pracovníků ; odborová organizace ; školská politika ; názor ; Pedagogická komora ; Učitelská platforma ; Česko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466956>

10.

Praha jako neřestné i nejpočestnější město Evropy : pikantní časopisy počátku 20. století / Jakub Machek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 40, č. 2 (2018), s. 30-33.

Proměny českého časopiseckého trhu s nástupem nového (20.) století. Dosavadní konzervativní rodinné časopisy vystřídaly moderně pojaté zpravodajské tituly. Nástup senzačních deníků a velkoměstského masového tisku. Zrod senzačních a pikantních týdeníků s barevnými ilustracemi. Kresby většinou spoře oděných žen sloužily jako ilustrace anekdot založených na ženské hříšnosti a hamižnosti. Mísení skutečnosti a fikce. Popis Prahy jako neřestné metropole s bohatým nočním životem. Ukázky obálek dobových časopisů.

tisk ; periodikum ; historické hledisko ; žena ; Čechy (Česko) ; Praha (Česko) ; anekdota ; století 19/20

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/467009>

11.

Reflexe proměn užívání češtiny na základě korpusu zpravodajského vysílání Českého rozhlasu v letech 1969-2005 / Svatava Škodová, Jasňa Pacovská, Václav Lábus -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: Nová čeština doma a ve světě -- ISSN 1805-367X -- Roč. 2017, č. 1 (2017), s. 62-73.

Na základě výsledků jazykové analýzy zpravodajských relací Českého rozhlasu v letech 1969-2005 příspěvek představuje kvantitativní a kvalitativní proměny mluvené češtiny v uvedeném časovém úseku. Do sledovaných jevů byly zahrnuty nejen jevy jazykové v úzkém slova smyslu, ale i jevy vázané na jazykové vysílání a produkci textu jako takovou. Příspěvek statisticky dokládá proměny rychlosti pronesení promluv v celém období, mapuje proměny ve stylizaci úvodních a finálních frází pořadů a proměny v používání subordinačních a koordinačních spojovacích prostředků. Největší část je vyhrazena proměnám nejfrekventovanějších lexikálních sémanticky samostatných jednotek.

čeština ; ústní projev ; rozhlasové vysílání ; historické hledisko ; analýza ; statistika ; mluvený jazyk ; výsledek výzkumu ; Český rozhlas ; korpus

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466744>

12.

Slang a argot ve školní praxi = Slang and argot in educational practice / Lucie Radková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 68, č. 3 (2017/2018), s. 129-136.

Součástí učiva českého jazyka je stratifikace národního jazyka, kromě jiného také z pohledu sociálního. Termín sociolekt je hyperonymem (významově nadřazený) pro slang a argot. Učitelé českého jazyka se potýkají s tím, jak dané učivo didakticky podat žákům. Autorka prezentuje výsledky dotazníkového šetření, jak učivo sociolektologie ovládají absolventi středních škol. Sondy se v roce 2015 zúčastnilo 100 posluchačů 1. ročníku Filozofické fakulty Ostravské univerzity, kteří absolvovali odlišný typ středních škol. V případě slangu bylo zaznamenáno 33% správných odpovědí, argot dokázalo definovat 44% účastníků. Podrobnější výsledky měření v textu a tabulkách.

střední škola ; vysoká škola ; student ; čeština ; jazyk ; mluvený jazyk ; hovorový jazyk ; výuka ; slang ; skupina ; příslušnost ke skupině ; sociální prostředí ; dotazník ; sociolingvistika ; Ostrava (Česko) ; argot ; sociolekt ; učebnice ; 2015

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466808>

13.

Tělesná výchova u dětí s obezitou / Klára Daňová, Jitka Vařeková, Václav Svoboda -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 84, č. 1 (2018), s. 41-48.

Článek se zabývá problematikou obezity a jejím negativním dopadem na zdraví dítěte v dlouhodobém časovém horizontu. Jaké faktory se podílejí na vzniku obezity a jaké má dopady na dítě v oblasti sociálního začlenění a psychologie dítěte. Motivace a podpora dítěte s obezitou by měla být prioritou jak rodiny, tak i volnočasových aktivit. Důležitou roli zde hraje škola a školní tělesná výchova. Autoři se zamýšlejí nad možnostmi pohybových aktivit dětí s větší tělesnou hmotností, vhodným přístupem učitele a uvádějí Desatero pro tělesnou výchovu dětí s obezitou. Závěrem postřehy z praxe.

dítě ; zdraví ; obezita ; tělesná výchova ; tělesné vlastnosti ; tělesná zdatnost ; pohybový rozvoj ; činnosti mimo vyučování ; vztah učitel-žák ; postoj rodičů ; postoj žáka ; aktivizující metoda ; tělesná zátěž

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466865>

14.

The role of parental acceptance and rejection, trait anxiety and coping with adolescent depression / Ana Kurtović, Kristina Živković -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Československá psychologie : časopis pro psychologickou teorii a praxi -- ISSN 0009-062X -- Roč. 62, č. 1 (2018), s. 32-46.

Prezentace studie, jejímž cílem bylo zjistit vztah mezi interakcemi v rodině, rysovou úzkostí a vyrovnáváním se s depresí u adolescentů. Studie se zúčastnilo 211 studentů střední školy od 16 do 19 let. Potvrdilo se, že rodinné prostředí charakterizované konflikty, nepřátelstvím a tvrdou disciplínou je spojováno s

depresí v klinických i neklinických vzorcích. Dvě typické dimenze vztahu s rodiči jsou emocionalita a kontrola. Láska a přijímání dítěte jako protektivní faktory a zdroje dobré subjektivní pohody adolescenta. Úzkost a deprese velmi často působí společně, stejně tak častá je komorbidita úzkosti a poruchy nálad. Další podrobné výsledky v tabulkách. Studie proběhla v Chorvatsku.

adolescent ; rodina ; rodinné prostředí ; rodinný život ; odcizení ; výchova ; deprese ; úzkost ; přijetí ; emocionalita ; vztah matka-dítě ; vztah otec-dítě ; vztah rodiče-dítě ; interpersonální distance ; výzkum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/467073>

15.

Učitelé - kategorie pomáhající profese / Martina Chmelová -- cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 15, č. 2 (2018), s. 25-27.

Článek se věnuje povolání učitele z pohledu kategorie pomáhající profese. Pomáhající profese jsou společně definovány tak, že kromě metod, přístupů, znalostí a postupů je nedílnou součástí takové práce i navázání kvalitního a zdravého osobního kontaktu. Autorka ukazuje některá specifika a důležité souvislosti vývoje dětí, potřeby poskytované podpory a z toho plynoucích nároků na učitelské povolání. Nedílnou součástí portfolia učitele tak musí být osvojení si některých znalostí a dovedností z oblasti rozvoje tzv. měkkých dovedností, které ovlivňují výkon učitele. Osobnostní rozvoj učitelů a vedoucích pracovníků bude tématem dalších článků (v příštím čísle: Jak náš vlastní stres a krize ovlivňují naše vnímání a pracovní výkon).

učitel ; pedagogická dovednost ; další vzdělávání učitelů ; osobní předpoklady ; rozvoj osobnosti ; rozvíjení schopností ; sociální dovednost ; pozitivní psychologie ; psychické vlastnosti ; sebehodnocení ; pedagogická komunikace ; pomáhající profese ; osobnostní rozvoj

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/467044>